

FÖR MYCKET AV DET GODA

Övergödning i Östersjön och Bottniska viken

Johan Wikner

Inst. Ekologi, Miljö och geovetenskap, Umeå marina forskningscentrum och Havsmiljöinstitutet

UMEÅ UNIVERSITET

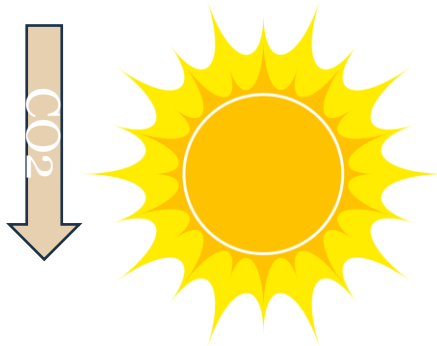
Havsmiljöinstitutet

FÖR MYCKET AV NÄRINGSÄMNINGEN

Kväve

Fosfor

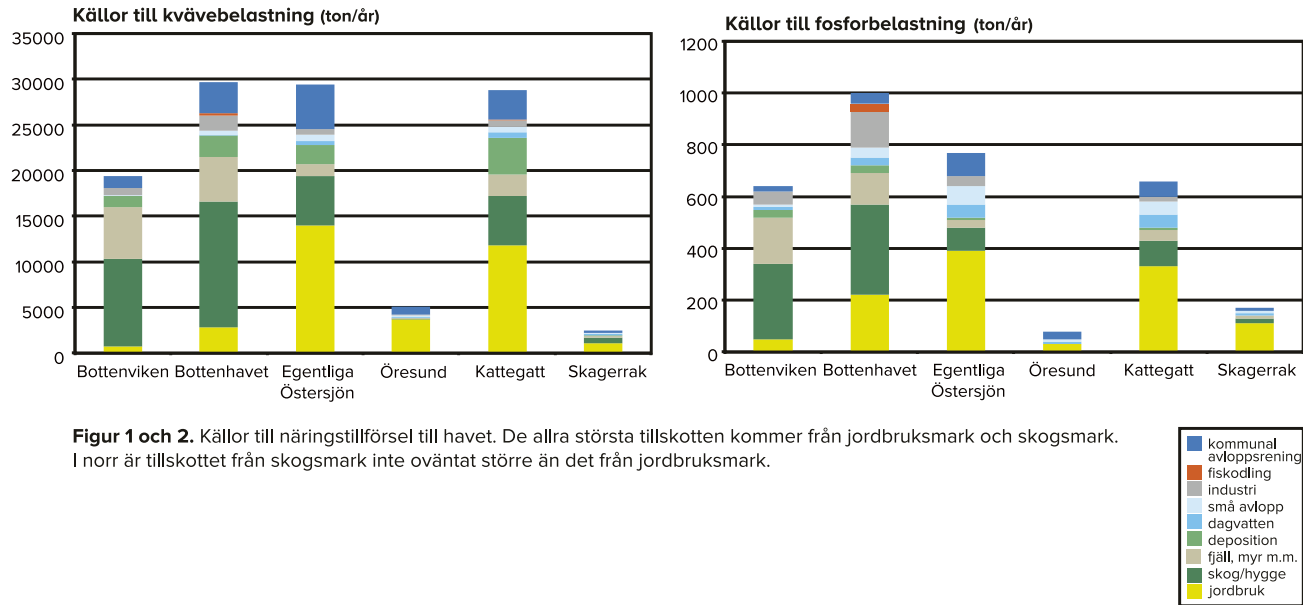
= Övergödning

+väte, syre, svavel, järn, magnesium.....

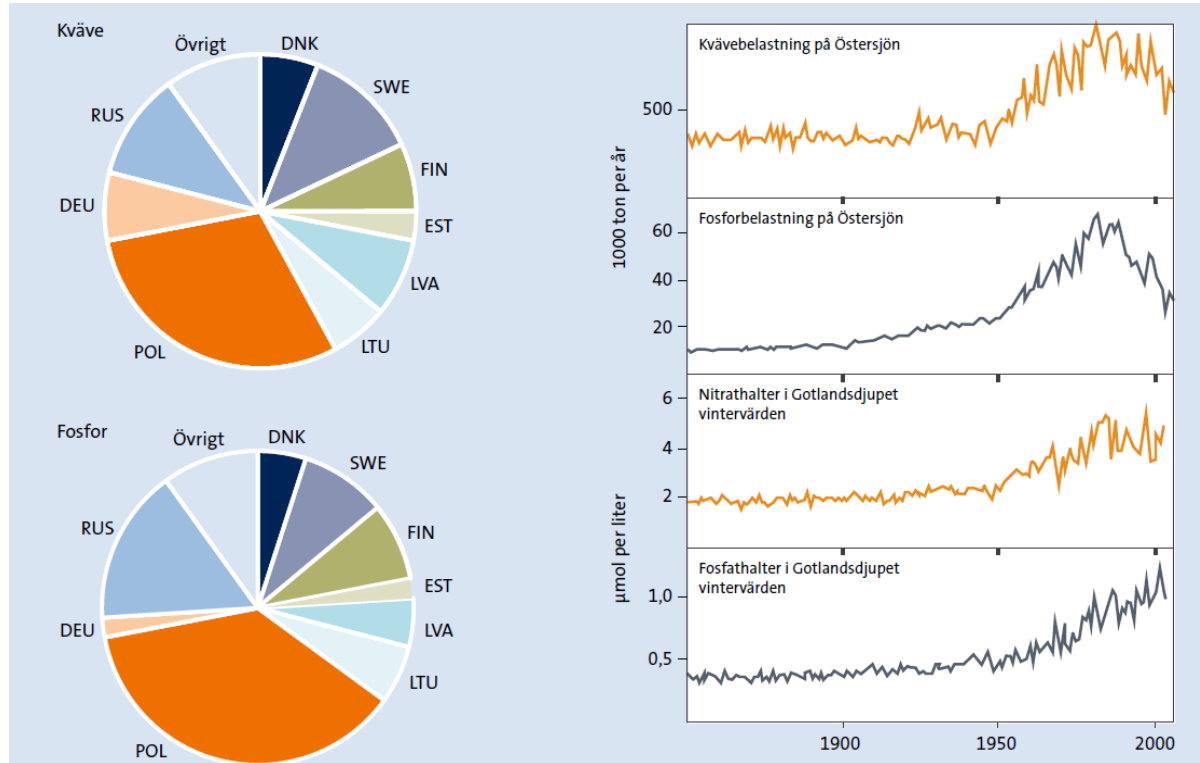

SKOG, MYR, JORDBRUK, INDUSTRI OCH KOMMUNER

Källor näringstransport till havet

HISTORISKT HÖG TILLFÖRSEL AV KVÄVE OCH FOSFOR

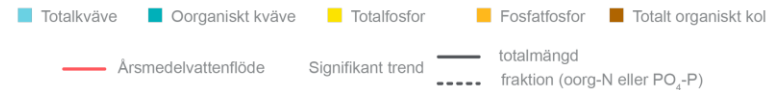

UMEÅ UNIVERSITET

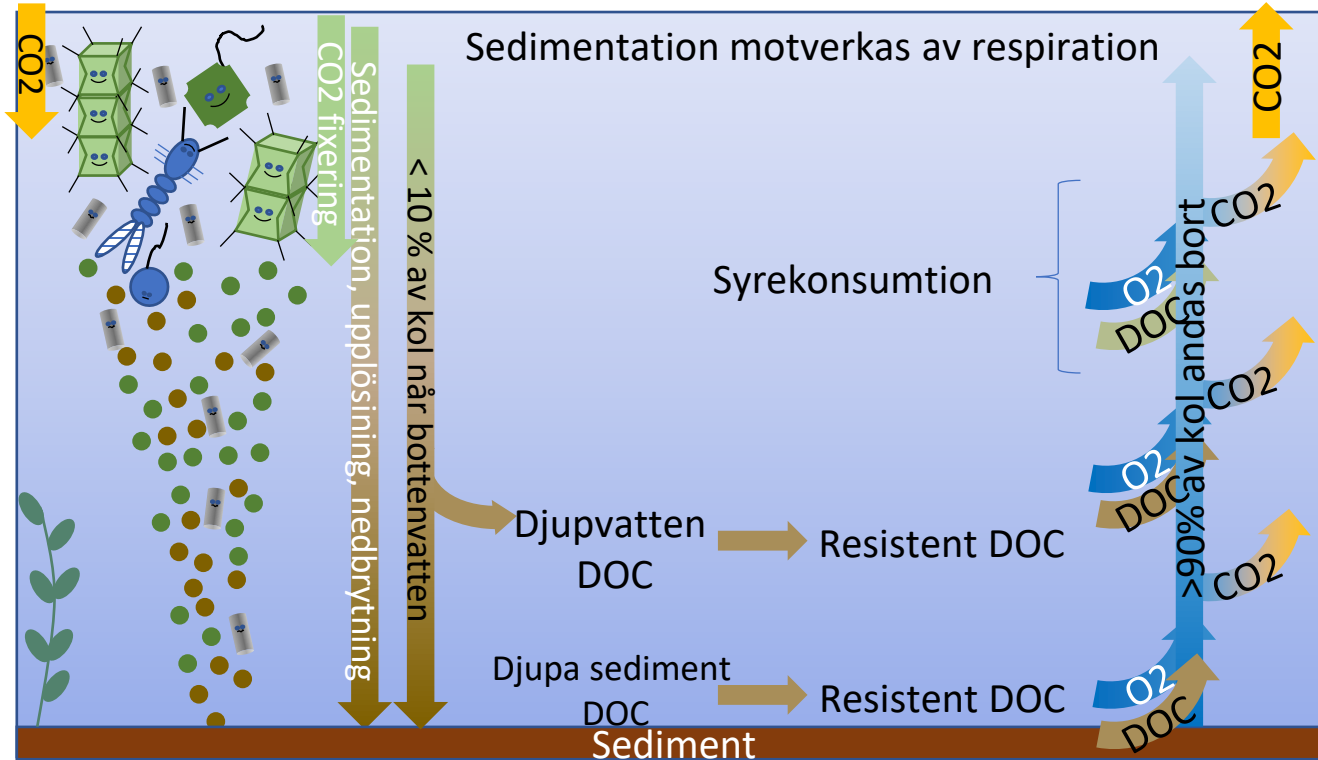
Källa: Näring, Människan och havet

MINSKANDE TILLFÖRSEL AV KVÄVE OCH FOSFOR

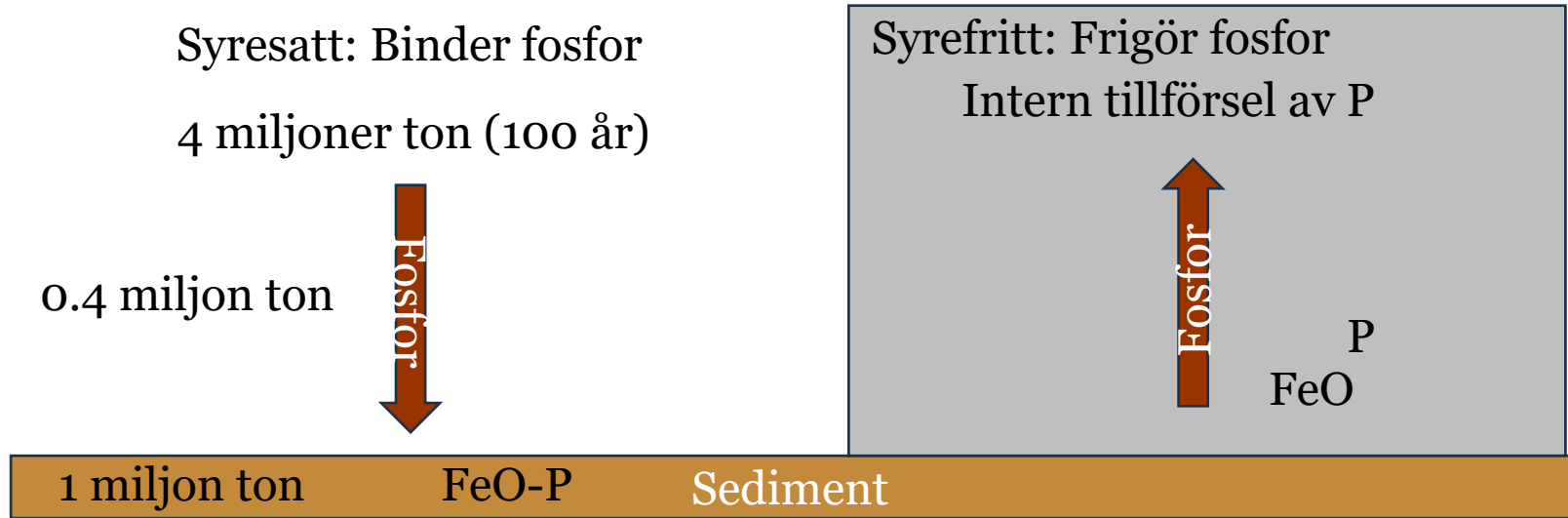
Hela Sverige
Tillförsel (belastning) av
kväve,
fosfor
och
organiskt kol till havet

OMSÄTTNING AV ORGANISKT MATERIAL

GAMMAL FOSFOR I SEDIMENT

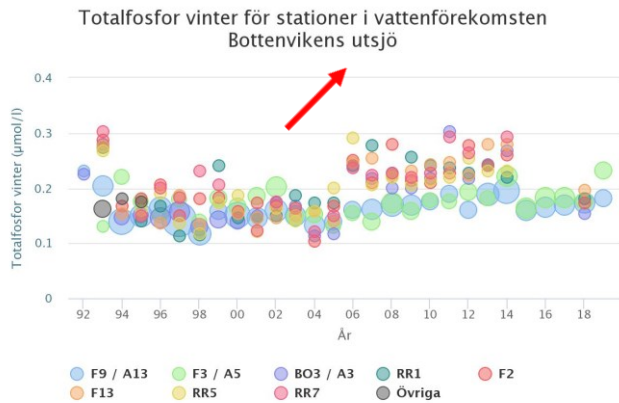
Minskande tillförsel senaste åren bidrar till återställande av balans

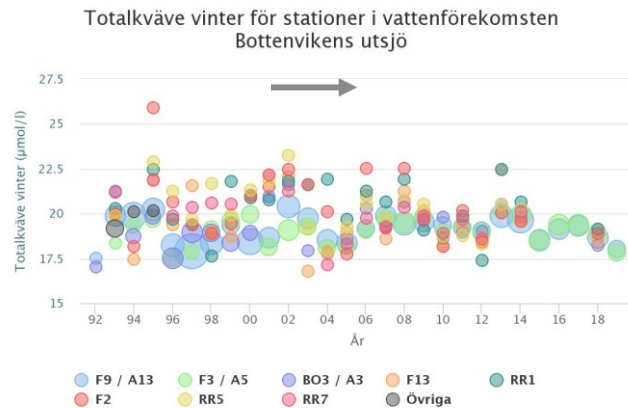
UMEÅ UNIVERSITET

Källa: Baltic Eye, Östersjöcentrum, SU

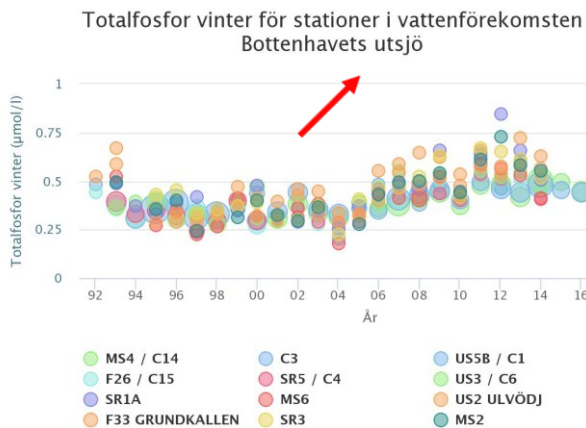
Totalfosfor 0-10 m

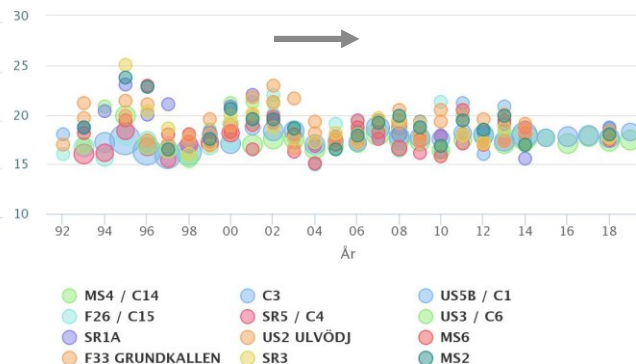
Totalkväve 0-10 m

Totalfosfor 0-10 m

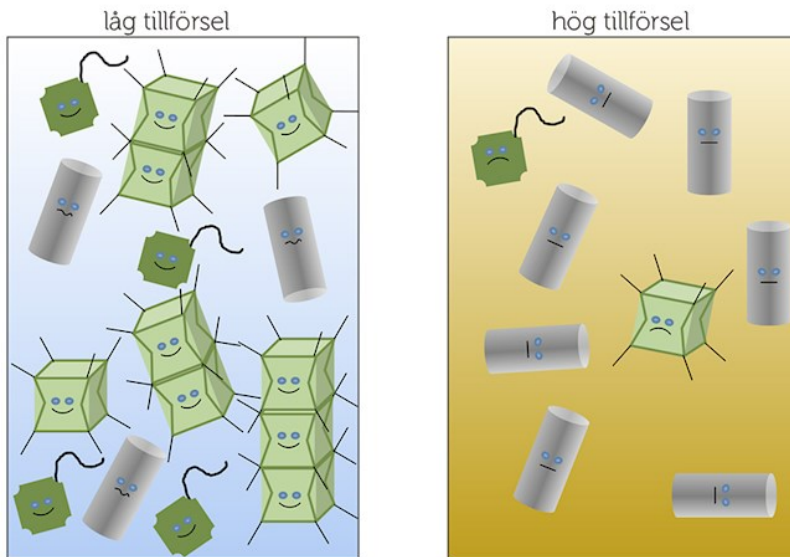
Totalkväve vinter för stationer i vattenförekomsten Bottenhavets utsjö

KOLTILLFÖRSEL HÄMMAR PRODUKTION

EFFEKTER AV LÖST ORGANISKT KOL PÅ ALGER OCH BAKTERIER

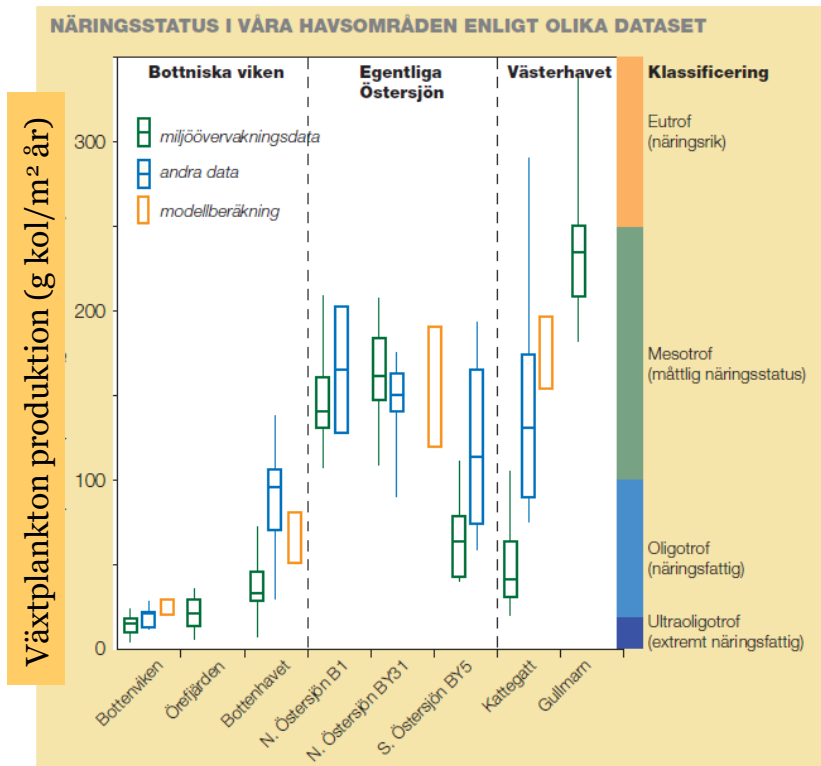
UMEÅ UNIVERSITET

Källa: Wikner och Andersson 2012

EFFEKTER AV NÄRINGSÄMNET VIKTIGA

LÅG PRODUKTION I BOTTNISKA VIKEN

- Lägst produktions av växtplankton i hela Östersjön
- Låg produktions av strandnära alger

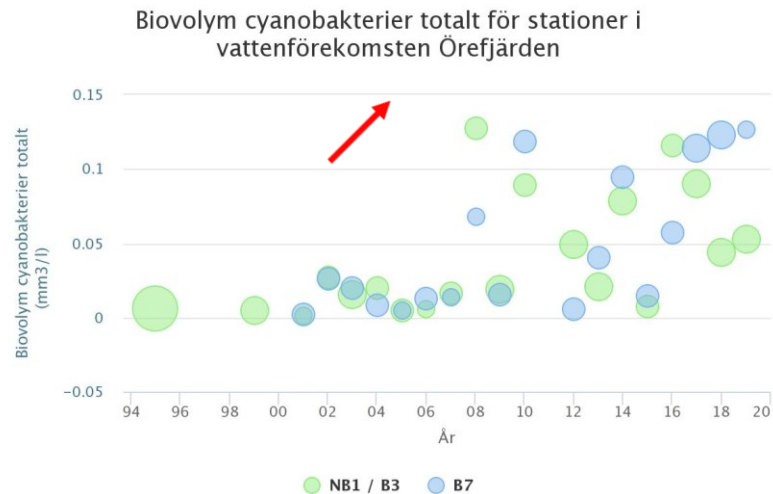

UMEÅ UNIVERSITET

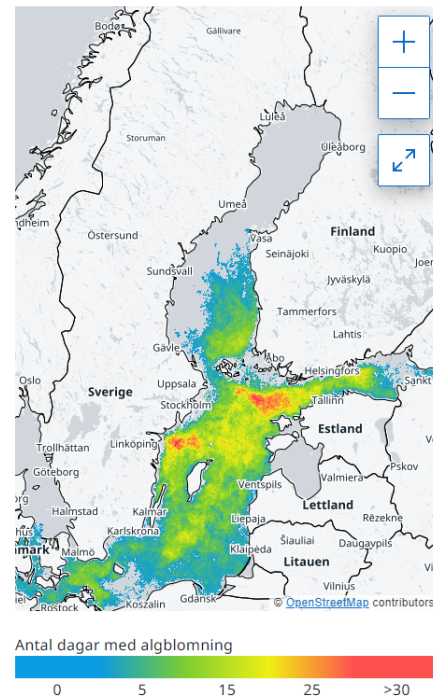
Källa: Tillståndsbekrivningen Havet 2010

ÖKAD FÖREKOMST AV CYANOBAKTERIER

Årssammaställning 2022

sverigesvattenmiljo.se

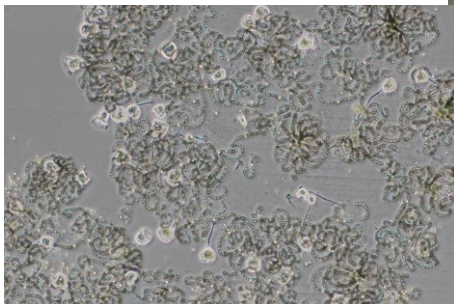

UMEÅ UNIVERSITET

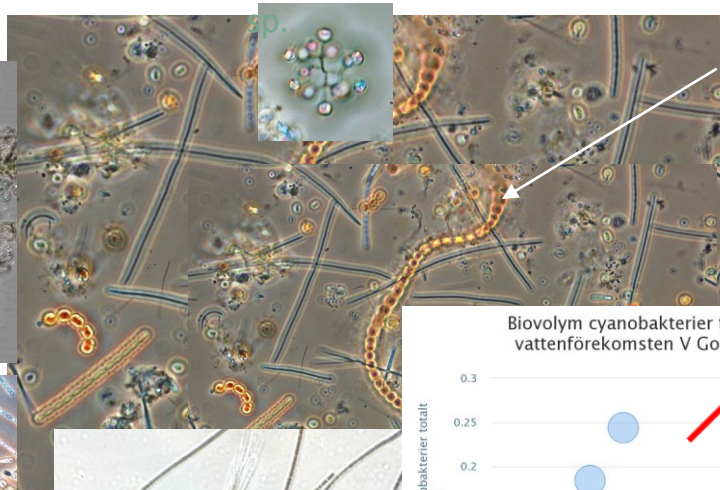
<https://www.smhi.se/data/oceanografi/algsituationen/>

VACKRA CYANOBAKTERIER

Dolichospermum
lemmermannii

Snowella

Merismopedia

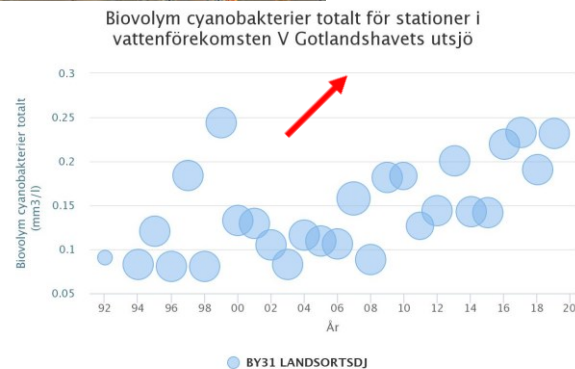
Dolichospermum sp.

Aphanizomenon sp

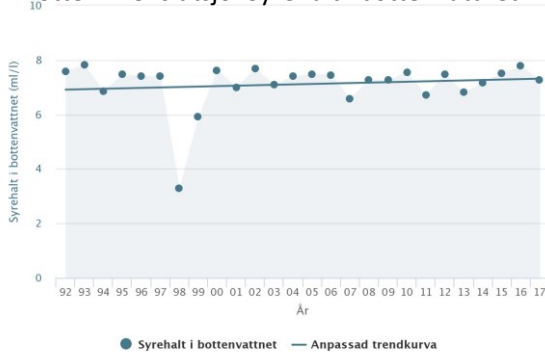

UMEÅ UNIVERSITET

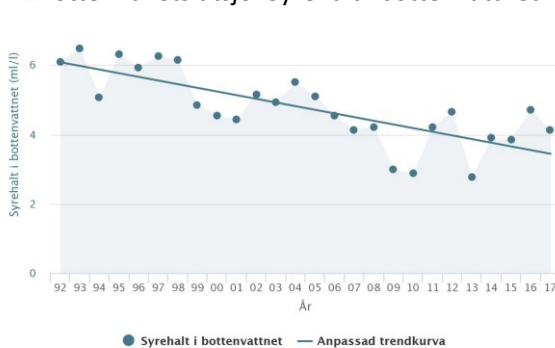

EFFEKTER PÅ SYREHALTER VARIERAR

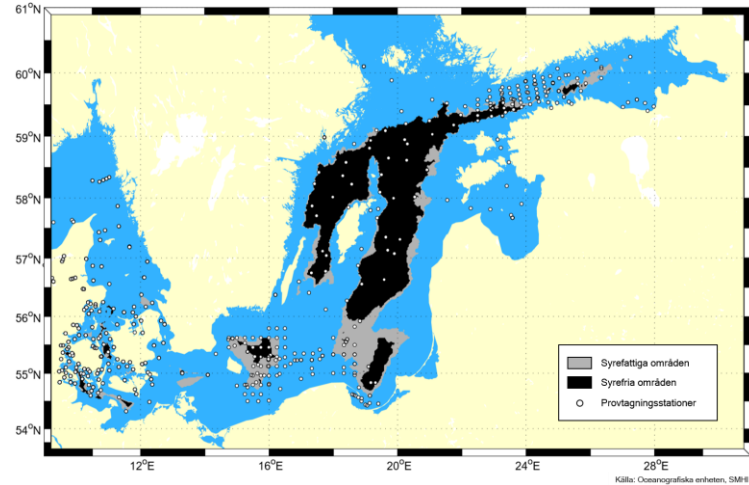
Bottenvikens utsjö: Syrehalt i bottenvattnet

Bottenhavets utsjö: Syrehalt i bottenvattnet

Syrefria och -fattiga områden
i södra Östersjön

Bottenhavets syresituation påverkad
av införsel av vatten från Egentliga Östersjön.

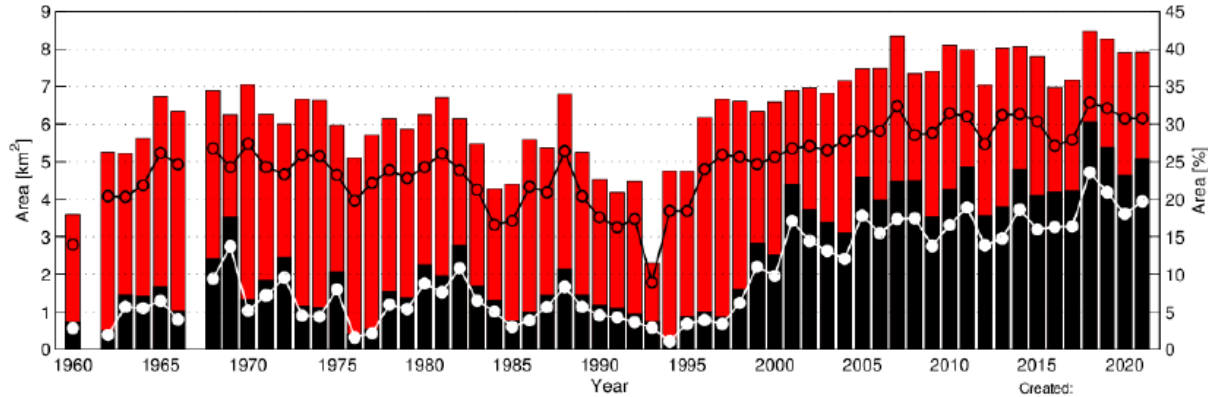

UMEÅ UNIVERSITET

Källa: Sverigesvattenmiljö.se och SMHI

ÖVERGÖDNING ÖSTERSJÖN

Syrefria och -fattiga områden i Egentliga Östersjön

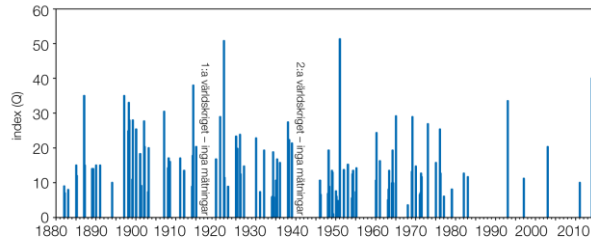

UMEÅ UNIVERSITET

Källa: SMHI

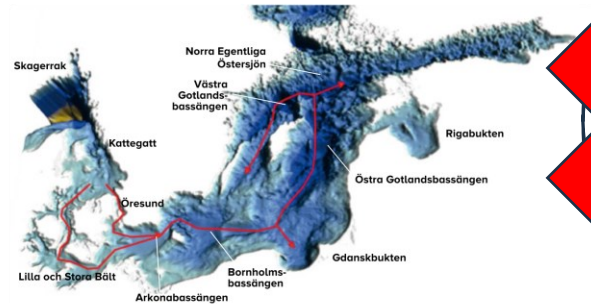
BEGRÄNSAD SYRESÄTTNING AVGÖRANDE

STÖRRE INFLÖDEN TILL ÖSTERSJÖN

Inget tidvatten!

DJUPVATTNETS VÄG VID ETT STÖRRE INFLÖDE

Stark skiktning

Sött o
varmt

Salt o
kallt

Språngskikt

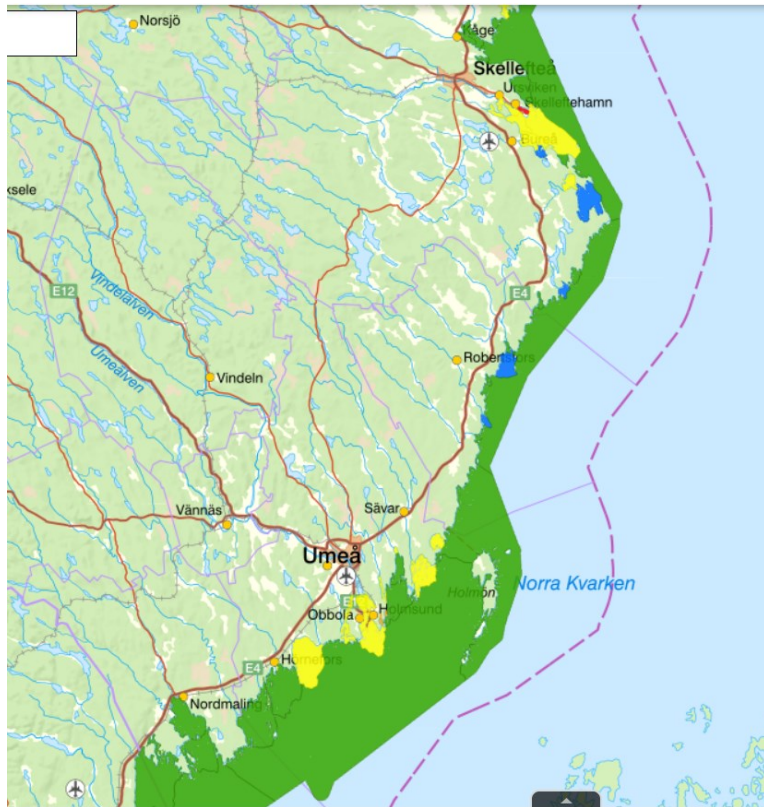

UMEÅ UNIVERSITET

Källa: Sverigesvattenmiljö.se

KLASSNINGAR AV VATTENFÖREKOMSTER

17 vattenförekomster når ej god ekologisk status

Status

- Hög
- God
- Måttlig
- Otilfredsställande
- Dålig

Viktigaste miljöproblem

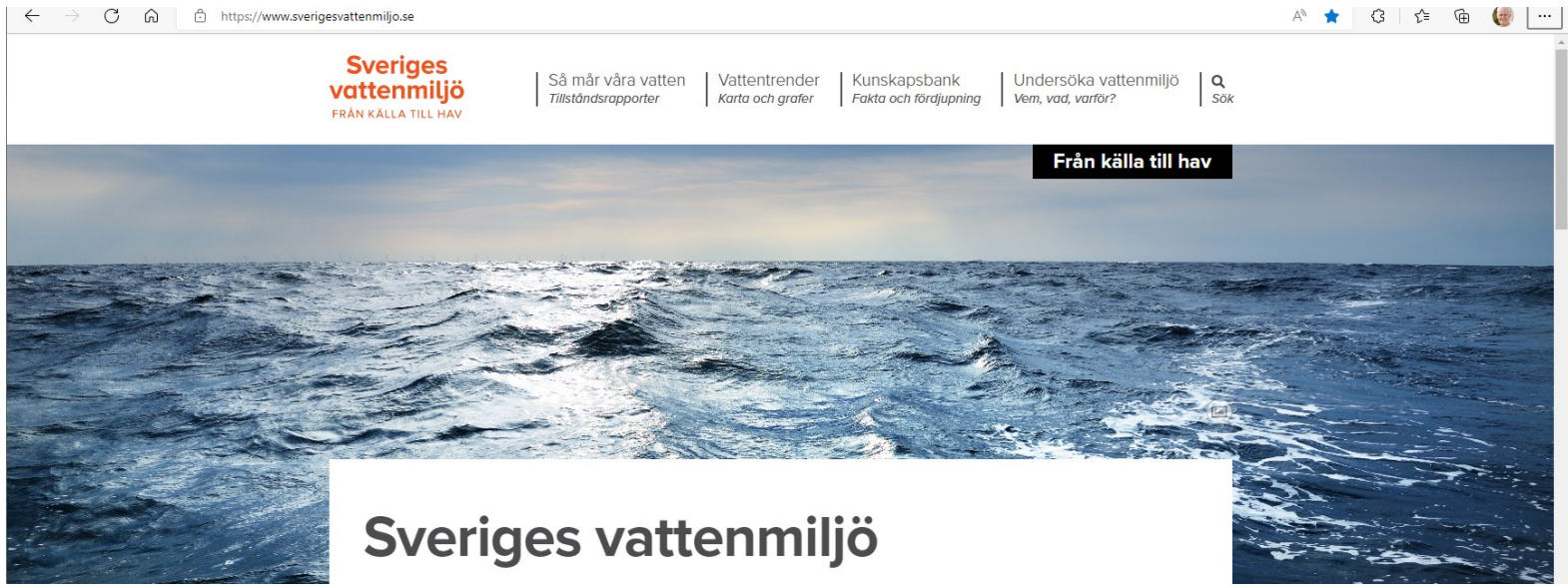
- Metaller
- Organiska miljögifter
- Ökande exploatering

UMEÅ UNIVERSITET

Källa: VISS, Vattenmyndigheten

havet.nu

☰ MENY 🔍

Nyheter, forskning och fakta om havet!

Våra teman

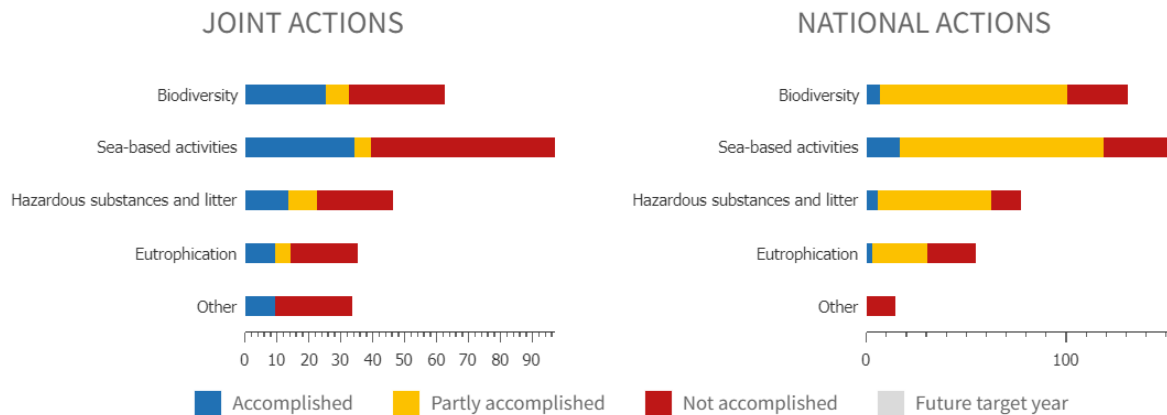
Havsområden

Övergödning av haven

Forskning om haven

SYSTEMATISKT ÅTGÄRDSARBETE BAL TIC SEA ACTION PLAN (BSAP)

Status of actions by BSAP segment as of 1 September 2022

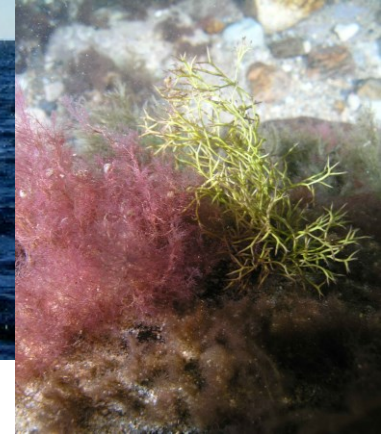
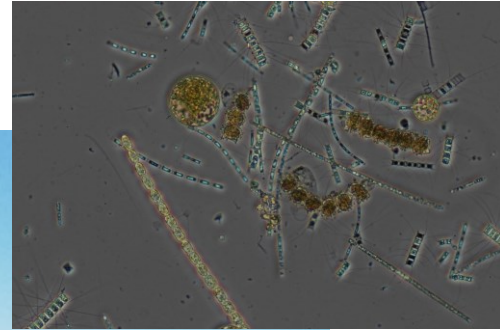

Joint actions (total)

UMEÅ UNIVERSITET

FASCINERANDE HAV FULLT AV LIV

UMEÅ UNIVERSITET